

Ermenistan-Türkiye İlişkilerinde Uzlaşmaya Destek

Üç Aylık Genel Bakış(Özet)

Ocak - Mart 2011

2011 yılının kış ve bahar döneminde, Ermenistan-Türkiye yakınlaşma sürecinde yol alınmadı. Her iki ülkede ki siyasi analistlerin tahminlerine göre önümüzdeki üç aylık süreçte, 24 Nisan dönemini ve iki taraftan da karşılıklı düşmanca söylemlerin artışı ve Türkiye'de 2011 yılının Haziran ayında yapılacak parlamento seçimleri gibi önemli siyasi süreçler göz önüne alınırsa, yol alınmasa pek şans verilmemekte. Türkiye'deki anayasal değişiklik ve reform süreci ve Arap dünyasında çıkan ayaklanmalar gibi iç ve dış diğer faktörler sonucunda Türkiye'nin öncelikli listesinde Ermenistan-Türkiye yakınlaşması konusunu ilk sıralarda olamamakta.

Ermenistan-Türkiye uzlaşma sürecindeki mevcut durumda ortaya çıkan siyasi sorunlar ve kısıtlamaları göz önünde bulundurarak, "Ermenistan-Türkiye İlişkilerinde Uzlaşmaya Destek" projesi başladığı faaliyetlerinin etkinliğini korumak için mevcut duruma uygun yaklaşım sunmaya çalışmaktadır. Konsorsiyum, gelecekteki gelişme senaryolarını tahmin etmeye çalışırken, siyasi, ticari ve sivil toplum çevrelerden projeye katılan kurum ve kişilerin fikir ve önerilerini değerlendirip önümüzdeki çeyrekte proje için ne gibi getirilerinin olabileceği konusunda çalışmalar yapıyor.

İkinci çeyrek boyunca, ilerleme projesinin farklı alanlarında gerçekleştirilen görüşmeler başarıyla tamamlanmıştır. Faaliyetlerin bir kısmı aşağıda sıralanmıştır. Türkiye ve Ermenistan'da iş çevreleri temsilcileri ve işadamları ile yapılan görüşmeler tamamlanmıştır. Bu araştırma çalışmasının, Ermenistan ve Türkiye'nin yanı sıra diğer yerel ve uluslararası işadamları tarafından incelenmesi ve stratejik planlama için kullanılması mümkün olacaktır. Erivan Basın Kulübü (YPC) ve İzmir Üniversitesi araştırma ekipleri iki taraftan medyanın önyargılarını araştırın çalışmaları 2008-2010 yıllarında Ermenistan ve Türkiye mediasında yer alan bakış açısını ve sorunları başarılı bir şekilde yansıtacaktır. 2011 yılının Ocak ayında Facebook sosyal paylaşım ağında "4. Dalga: Ermenistan-Türkiye" başlıklı sayfanın şu anda 160'dan fazla

üyesi bulunmaktadır. Bu sayfanın amacı, Ermenistan-Türkiye ilişkileri konuları ile ilgilenen kişilere daha fazla bilgi sunmanın yanı sıra sorunları yeni bir platformda tartışma fırsatı verebilmektir.

“Ermenistan-Türkiye açık kapılar” hibe programı kapsamında Türkiye ve Ermenistan’dan sivil toplum, medya ve ticaret alanındaki temsilcilerden 20’den fazla proje önerisi yapılmıştır, bu projeler uzlaşma sürecini kuşkusuz olumlu etkileyeceklerdir. 2011 yılının Mart ayında Yerkir Media TV bir Türk misafirin katılımı ile ilk TV tartışma programına ev sahipliği etmiştir. Bu program sayesinde Ermenistan’daki sivil toplum, Türk tarafının yaklaşımından bizzat haberdar olma şansı elde etmiştir. İki İstanbul’da ve biri Samsun’da kurulan üç Pilot gençlik bankaları sayesinde Ermeni ve Türk gençler arasında bir diyalog kurulması için ilk adım atılmış, gençler ve Ermenistan ve Türkiye’de gençlik önderleri, deneyim ve görüşlerini paylaşma imkanı bulmuşlardır. Politika uzmanlarının tartışmaları, belediyeler arasındaki işbirlikleri ve bir dizi toplantılar, Ermeni ve Türk politika analistlerinin öngörülerini kapsayan toplantılar Ermenistan-Türkiye yakınlaşma sürecini takip eden uzmanlar ve siyasi aktörler için fırsatları arttırmaktadırlar.

Projenin daha önceki çeyreklerinde oluşan açıkların tespit edilmesi ve bu boşlukların doldurulması için adımlar atılmakta, daha önce tamamlanılmış ve şu anda uygulanan Türk- Ermeni projelerin kapsamlı bir veritabanı oluşturulması konusunda çalışmalar yapılmaktadır. Projelerin ve kuruluşların listesi incelenerek, sinerji fırsatlarının bulanabilmesi için analiz edilecektir. Boşlukları kapatmak arzusu ile aynı zamanda bu öngörüler katılımcılar ile paylaşılacak ve web sitelerinde yayınlanarak ve da geniş kitlelere ulaşacaktır. 2011 Nisan ayında, Ermenistan-Türkiye ilişkilerini ve uzlaşma sürecini destekleyen tüm Ermeni kuruluşları bir araya getirmek amacı ile Erivan’da bir toplantı düzenlenmesi planlanmaktadır. Erivan’da yapılacak toplantı sonrasında, toplantı sonuçları da göz önüne alınarak Türkiye’deki kuruluşlar için de İstanbul’da benzer bir toplantı ve sonrasında Ermenistan-Türkiye yakınlaşması ilgilenen donörler için bir koordinasyon toplantısı düzenlenecektir. Dolaylı yoldan diyalog süreçlerine dahil olan Ermeni ve Türk paydaşlar ile görüşmeler yapabilmek için önçalışmalar yapılmaktadır. Uluslararası danışman Sven Behrendt’in, Avrasya Ortaklık Fonu’na yaptığı danışmanlığın temel amacı Fon’a ve Konsorsiyum’a, Ermenistan-Türkiye diyalogu için yeni fırsatlar yaratmanın ve keşfedebilmenin yolları konusunda yardımcı olmak ve diyalog sürecinde paydaşlara başarıya götüren mesajlar formüle etmektir.

Proje ilerledikçe, proje katılımcıları arasında bağ oluşturmak için faaliyetlerde bulunmaktadır. Konsorsiyum üyeleri katılımcılar arasındaki faaliyetleri koordine etmek için ciddi çaba harcamaktalar. Örneğin, Birleşik Devletler Uluslararası Gelişme Kurumu (USAID) tarafından desteklenen “Ermenistan-Türkiye İlişkilerinde Uzlaşmaya Destek” projesi ve Internews Ağı tarafından yönetilen ve ABD dışişleri bakanlığı demokrasi, insan hakları ve çalışma masası tarafından yönetilen " Ermenistan ve Türkiye Diyalog

İnşaaı” projesi arasında oldukça önemli bağlantılar kurulmuştur. Bu, yakınlaşmayı destekleyen önemli bir husus da proje katılımcılarından Erivan Basın Kulübü’nün ve Türkiye’deki önemli ortaklardan “Küresel Siyasi Eğilimler Merkezi’nin bahsedilen projede partner olmalarından kaynaklanmaktadır.

Projedeki yatırımların ve kaynakların daha da yararlı şekilde kullanabilmek dışında ortaklar arasındaki bağın güçlü oluşu, proje çıktılarının toplanması ve geniş kitlelere ulaşması anlamında da önem taşımakta. Bu sayede projelerin yarattığı etkileşim büyük bir alana yayılabilir ve Ermenistan-Türkiye projelerinde niteliksel bir fark yaratılabilir.

USAID ve Konsorsiyum üyeleri iki tarafın sivil toplum gruplarının beraber çalışmasını, işadamları ve farklı uzmanlar arasında ortak ağlar ve işbirlikleri yaratılmasını, iki toplum arasındaki anlayış şekillenip gelişmesi, bölgesel barışın ve ekonomik entegrasyonun gelişmesi açısından Ermenistan-Türkiye arasındaki uzlaşma sürecini desteklemektedir.

Bu raporun içeriğinden Konsorsiyum sorumludur, Birleşik Devletler Uluslararası Gelişme Kurumu(USAID) ya da Amerika Birleşik Devletleri’nin görüşlerini yansıtmayabilir.